

Kaikki tykkää perheistä

Suomalaisten
perhepoliittiset
toiveet

Perhebarometrin julkaisutilaisuus 21.11.2023
Väestöliitto, Väentupa
Esitys: Tiia Sorsa

Mitä tutkittiin?

- **Miten lapsiperheitä pitäisi suomalaisten mielestä tukea?**
 - Miten verovaroja tulisi kohdentaa
 - Miten tärkeitä erilaiset perhepoliittiset toimet ovat tai olisivat
 - Mikä olisi erityisen tärkeä korjaamisen kohde perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi (avovastaukset)
- **Miten suomalaiset arvioivat perheille nykyisin tarjolla olevia tukia ja palveluita?**
 - Perhevapaat ja niiden uudistus
 - Sopiva ikä aloittaa päivähoidossa
 - Lapsilisät
 - Valtiovallan tuki: riittävää, poukkoilevaa vai eriarvoistavaa?
- **Miten mielipiteet ovat muuttuneet 2010-luvusta?**

Taustaa

- Barometrin aineistona käytetty kysely kerättiin elokuussa 2022
- Perhepolitiikassa ajankohtaista tuolloin perhevapaauudistus ja mediassa paljon varhaiskasvatuksen heikosta tilanteesta ainakin pk-seudulla
- Muutoin yhteiskunnallisena kontekstina koronapandemian rajoitustoimien jälkeinen aika, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja talouden hiipuminen
- **Nyt monet kysymykset uudella tavalla ajankohtaisia**
 - Korkojen nousu, sähkön hinta talvella 2022–23, (muu) inflaatio
 - Uusi hallitusohjelma

Aineisto

- 2022 elokuussa kerätty kysely
- 20–59-vuotiaat suomalaiset
- N = 3389
- Vertailukohtina v. 2010, 2014 ja 2018 barometrit, jolloin rajaus 20–55-vuotiaisiin
- Painokertoimet, joilla tasoitetaan otannan ja vastaajakadon aiheuttamia vinoumia ja saadaan se muistuttamaan kohdevuoden väestöä sukupuolen, iän, koulutuksen, lapsiluvun ja asuinpaikan mukaan

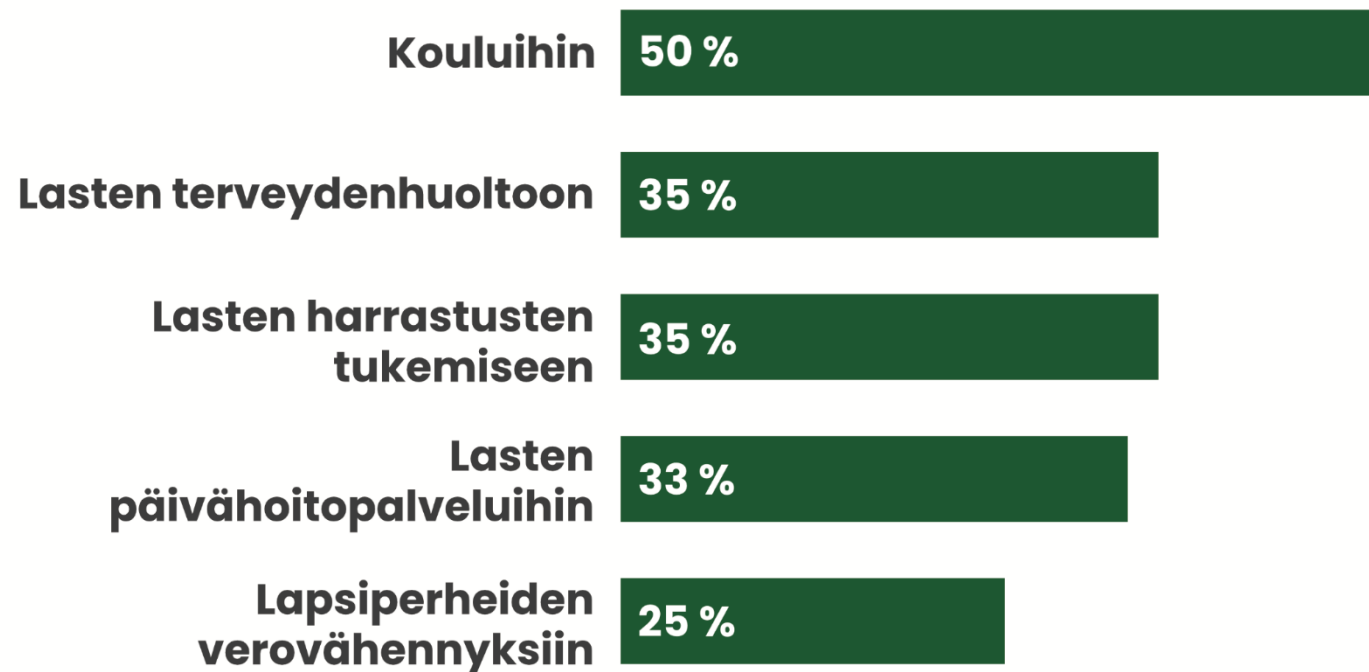

MITEN LAPSIPERHEITÄ PITÄISI SUOMALAISTEN MIELESTÄ TUKEA?

Mihin verovaroja tulisi kohdistaa, mikäli ne suunnataan lapsiperheiden tukemiseen?

Valitse kolme itsellesi tärkeintä asiaa.

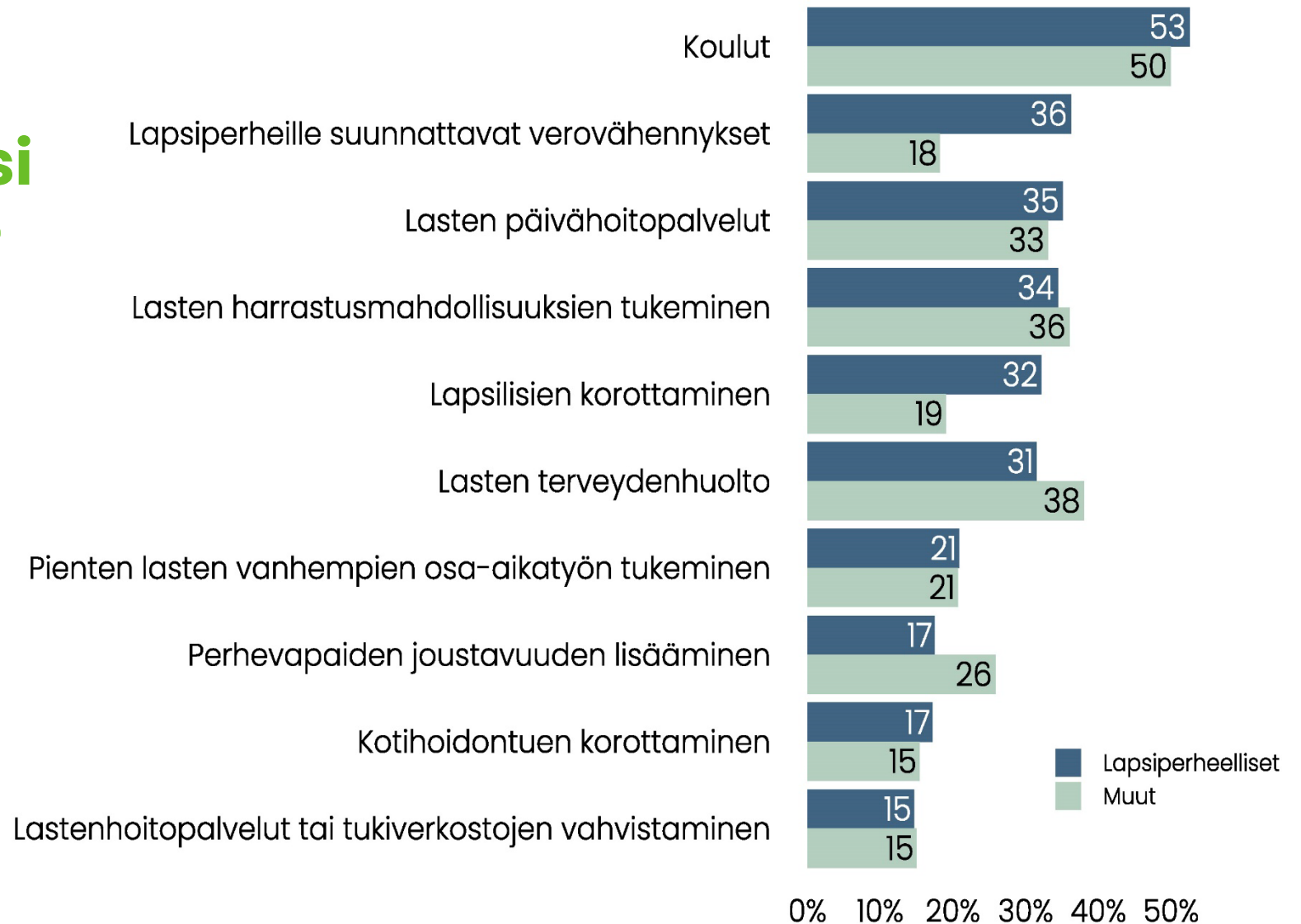
Kaikki vastaajat.

” Kovasti kuulee
omassa kunnassani
nurinaa suuresta
luokkakooosta ja
koulukiusaamisesta.”
(Mies, 42-v)

Mihin verovaroja tulisi kohdistaa, mikäli ne suunnataan lapsiperheiden tukemiseen?

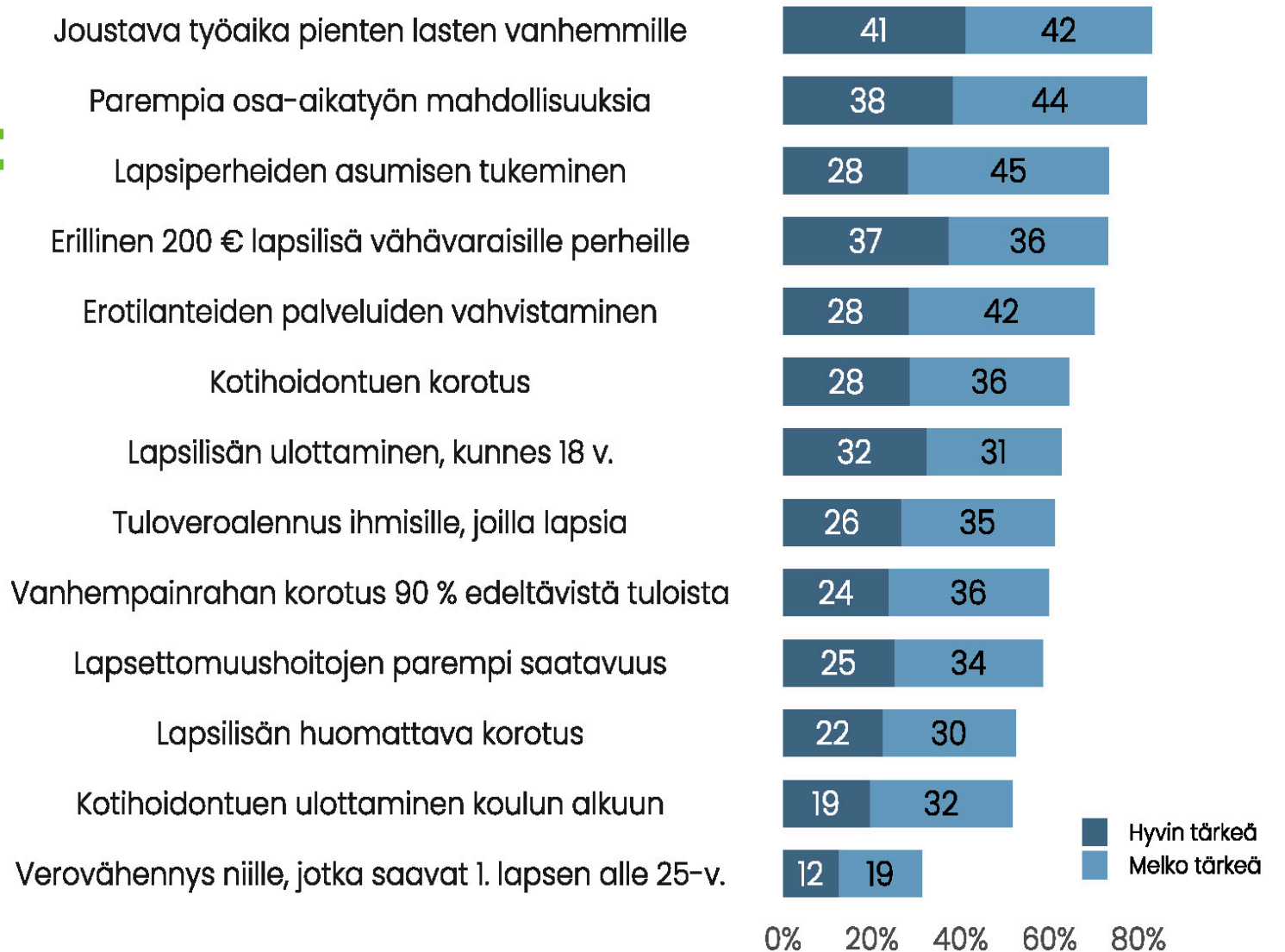
Lapsiperheelliset ja muut

n=1637 (lapsiperheelliset)
n=1718 (muut)

” Lasten ja nuorten
mielenterveyspalvelut,
jotka ovat täysin
kelvottomassa tilassa. ”
(Nainen, 50-v)

Miten tärkeänä pidät seuraavia lapsiperheitä koskevia toimenpiteitä?

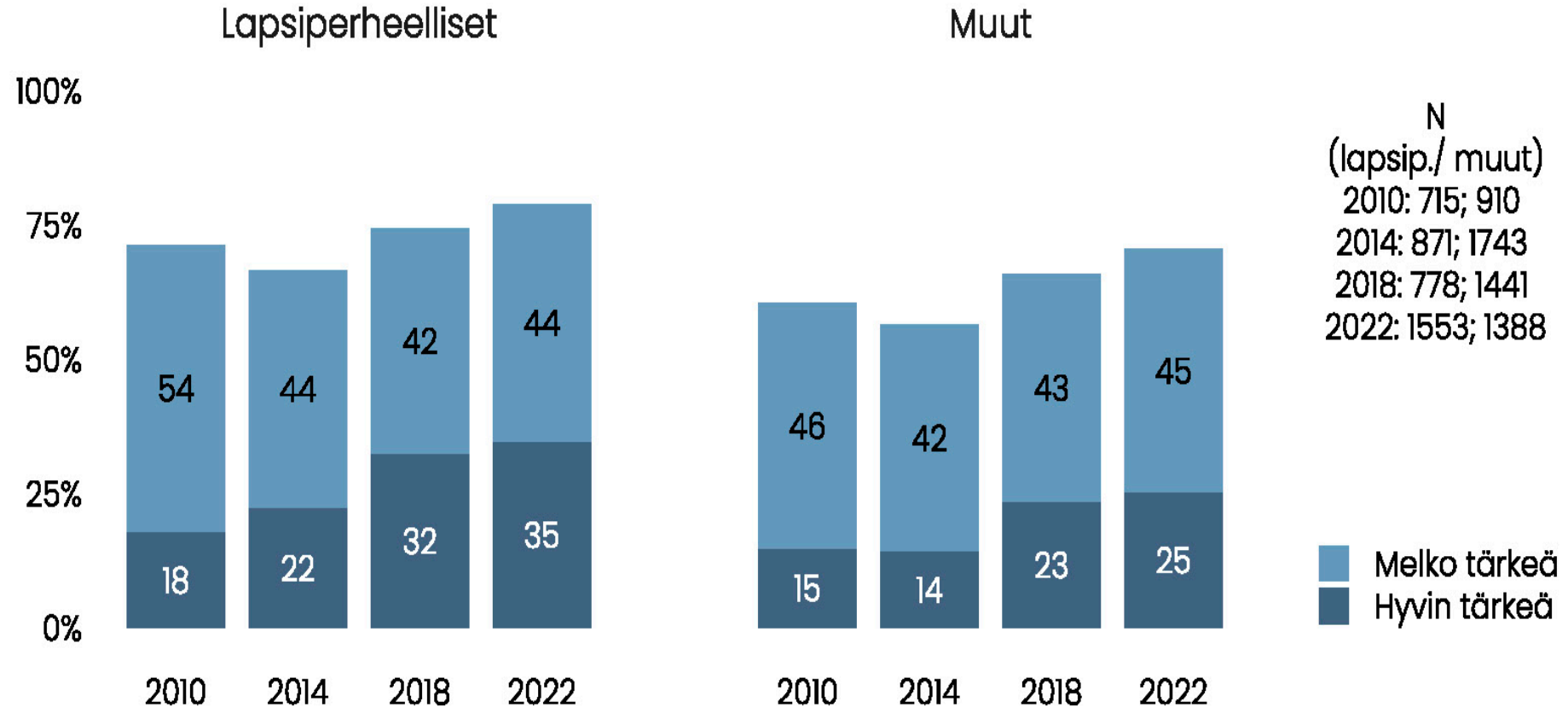

N = 3398

”Joustavuutta kaikilla
tasoilla perheen
elämäntilanteiden
mukaan.” (Nainen, 56-v)

Miten tärkeänä pidät seuraavia lapsiperheitä koskevia toimenpiteitä?

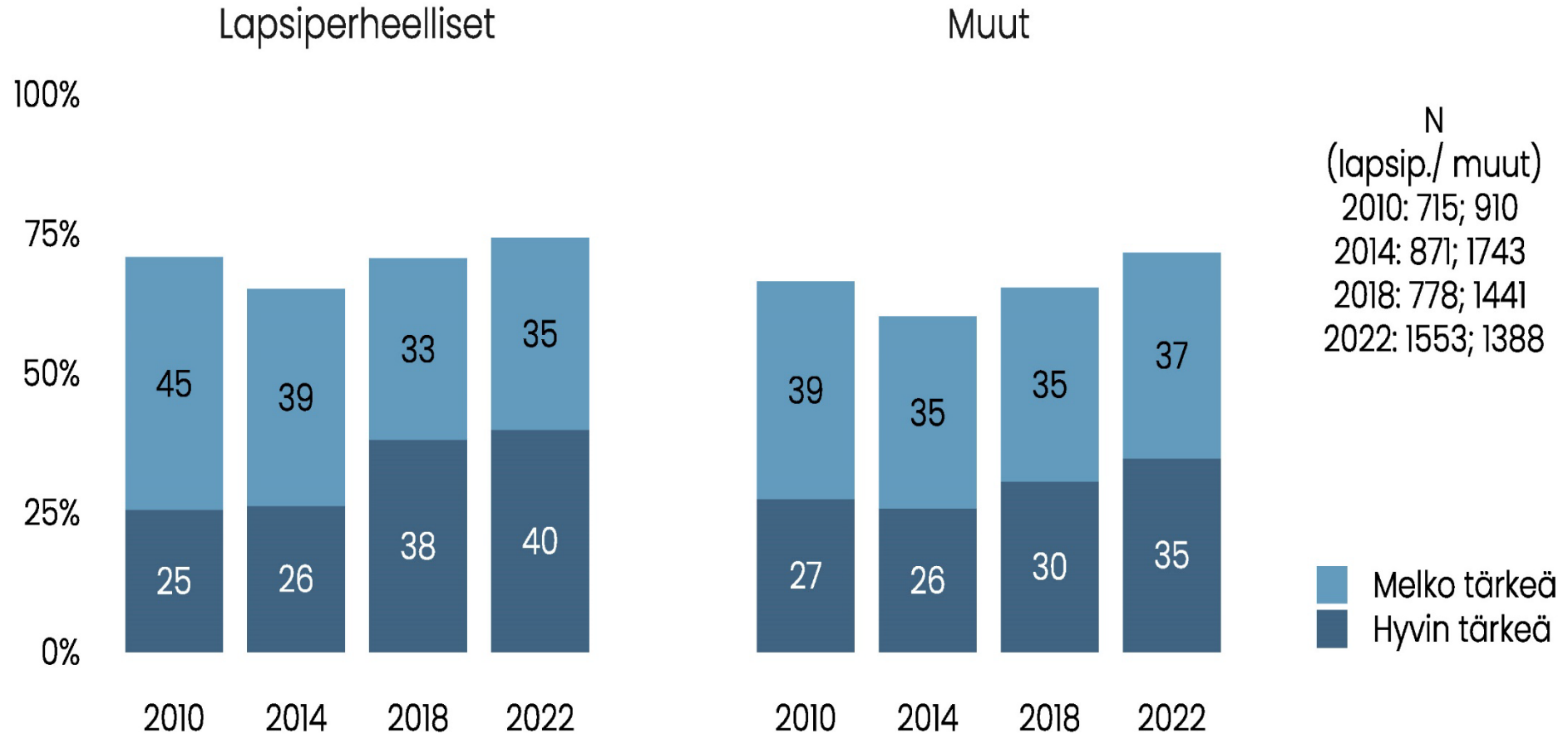
Lapsiperheiden asumisen tukeminen

"Yhden vanhemman /
aikuisen perheet ovat
todella tiukilla. ...
Asuminen ja ruoka
vievät tuloista
vähintään 80 % jos ei
enemmänkin." (Nainen,
49-v)

Miten tärkeänä pidät seuraavia lapsiperheitä koskevia toimenpiteitä?

Erillinen 200 euron lapsilisä vähävaraisille lapsiperheille

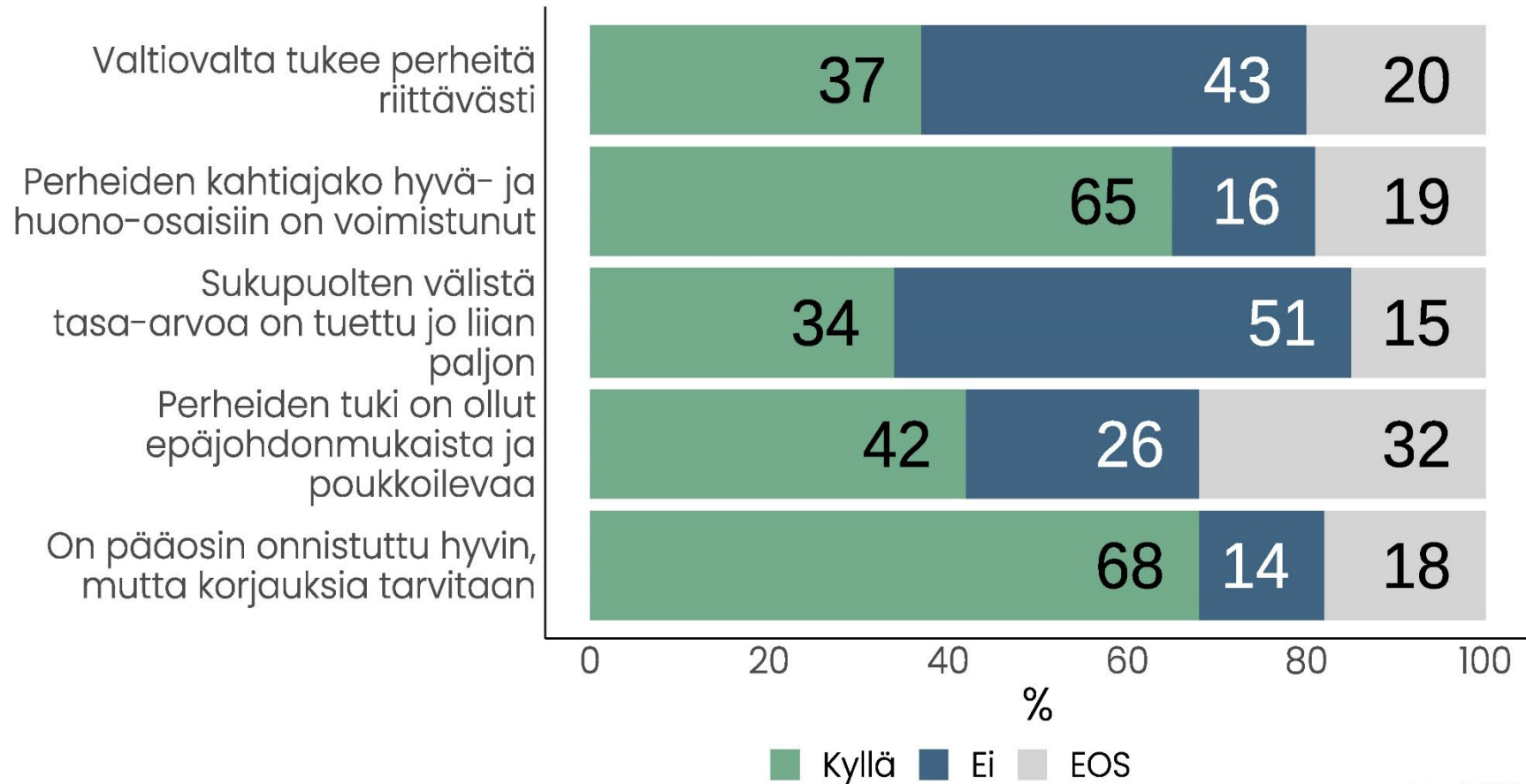

” Kaikista heikko-
osaisimmista parempi
huoli. Vahva fokus ja tuki
heille.” (Mies, 33-v)

MITEN SUOMALAISET ARVIOIVAT PERHEILLE NYKYISIN TARJOLLA OLEVIA TUKIA JA PALVELUITA?

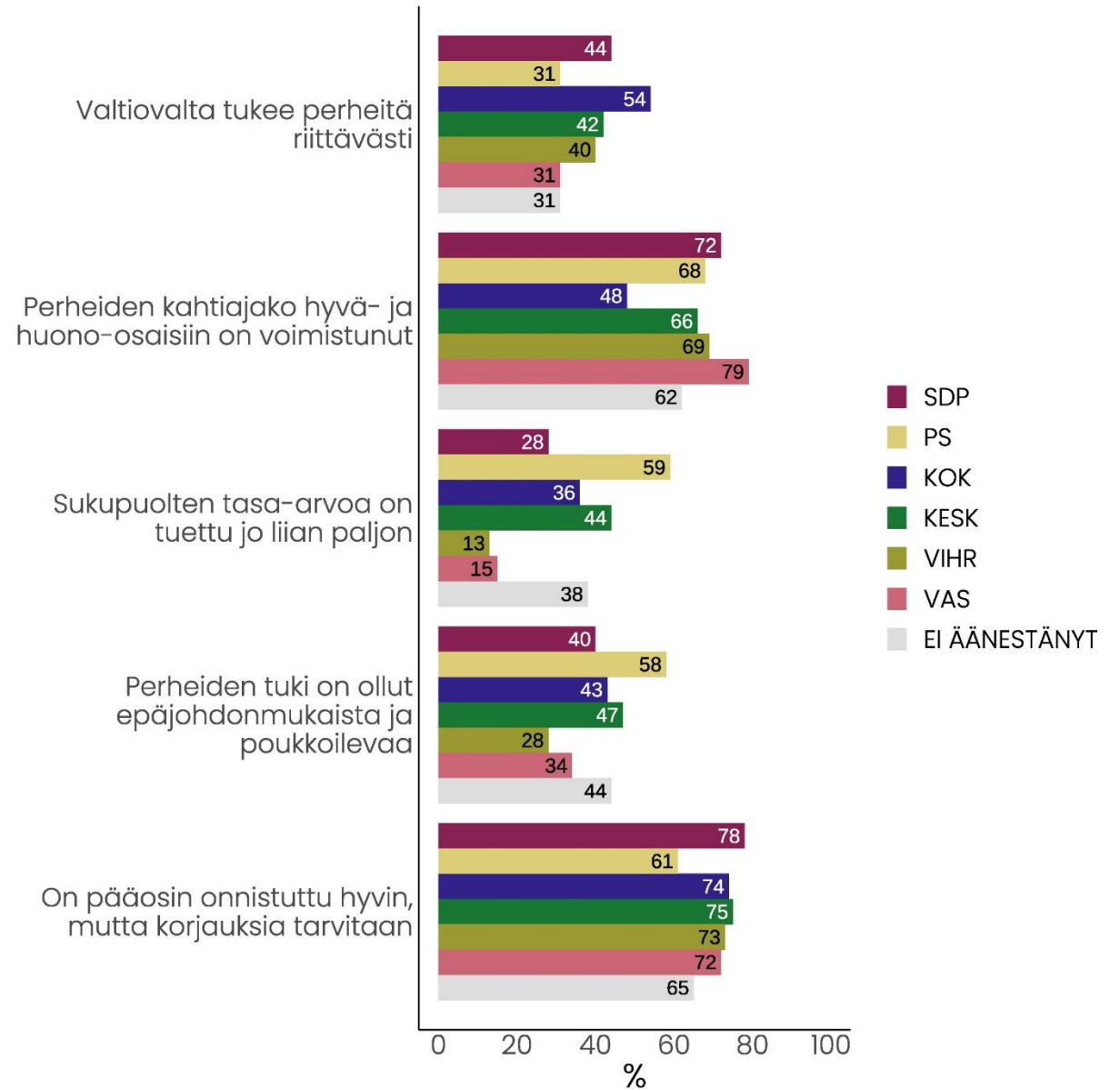
Valtaosa suomalaisista arvioi valtiovallan onnistuneen pääosin hyvin, vaikka tukea ja korjauksia kaivataan lisää.

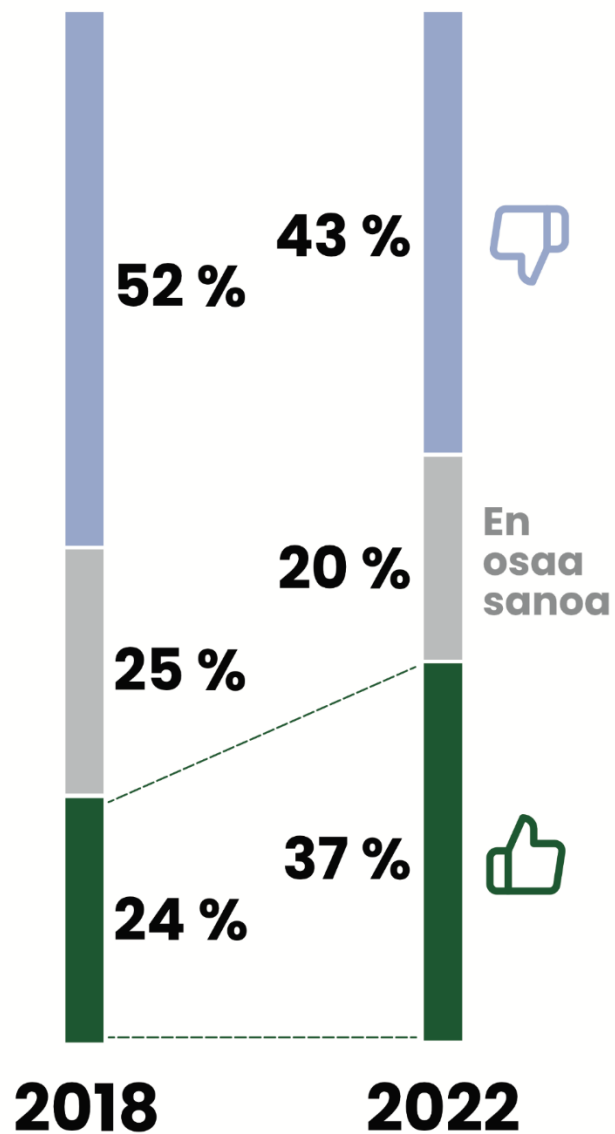

N = 3365

"Silloin, kun nykyinen malli toteutuu halutulla tapaa, ei ole ongelmia – neuvolassa on palvelua, terveydenhuolto toimii, päiväkotipaikka löytyy ja viranomaiset ym. ymmärtävät erilaisia perheitä tasavertaisesti. **Ongelma ei ole pykälissä, vaan niiden toteutumisessa."** (Mies, 43-v.)

Miten arvioit valtiovallan onnistuneen perheiden ja lasten hyvinvoinnin edistämisessä Suomessa?

Kaksi viidestä on edelleen sitä mieltä, ettei perheiden tuki ole riittävällä tasolla.

Tyytyväisten määrä kasvoi kuitenkin Sipilän hallituksen kauteen verrattuna 37 prosenttiin.

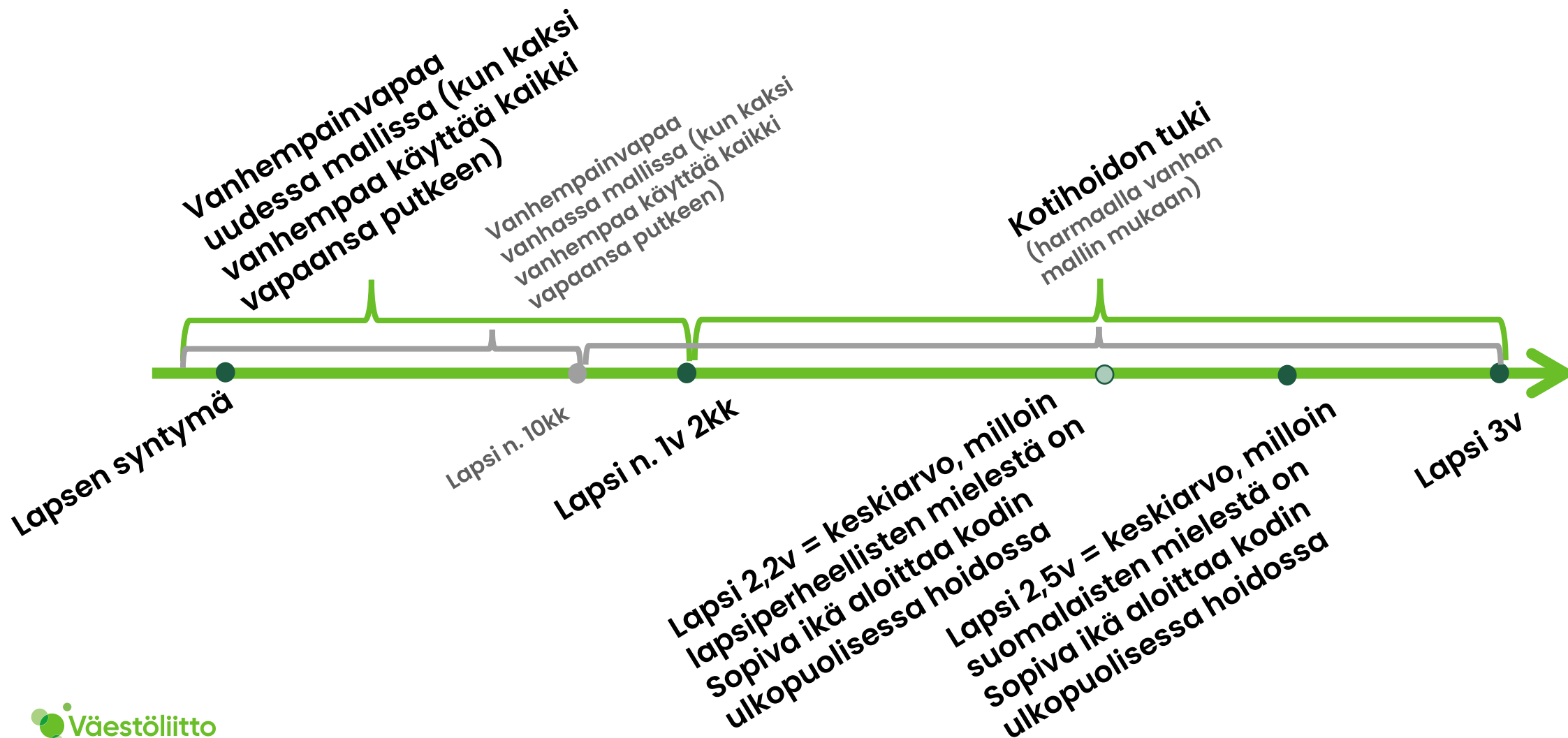
**Lapsilisien porrastus
jakaa mielipiteitä:
50 % haluaa kasvattaa
tai pitää lisät
nykyisellään,
43 % porrastaisi tulojen
mukaan tai vähentäisi
kaikilta.**

”Lisätukien ohjaaminen niille perheille jotka lisätukia tarvitsevat yleiskorotusten sijaan. Me emme tarvitse enempää lapsilisää, mutta monet lapsemme leikkikaverit tarvitsevat. Miksi rahat kuitenkin ohjataan meille? Miksi halutaan väkisin luoda hyväosaisia ja huono-osaisia lapsia?” (muu, 35-v)

PERHEVAPAAT

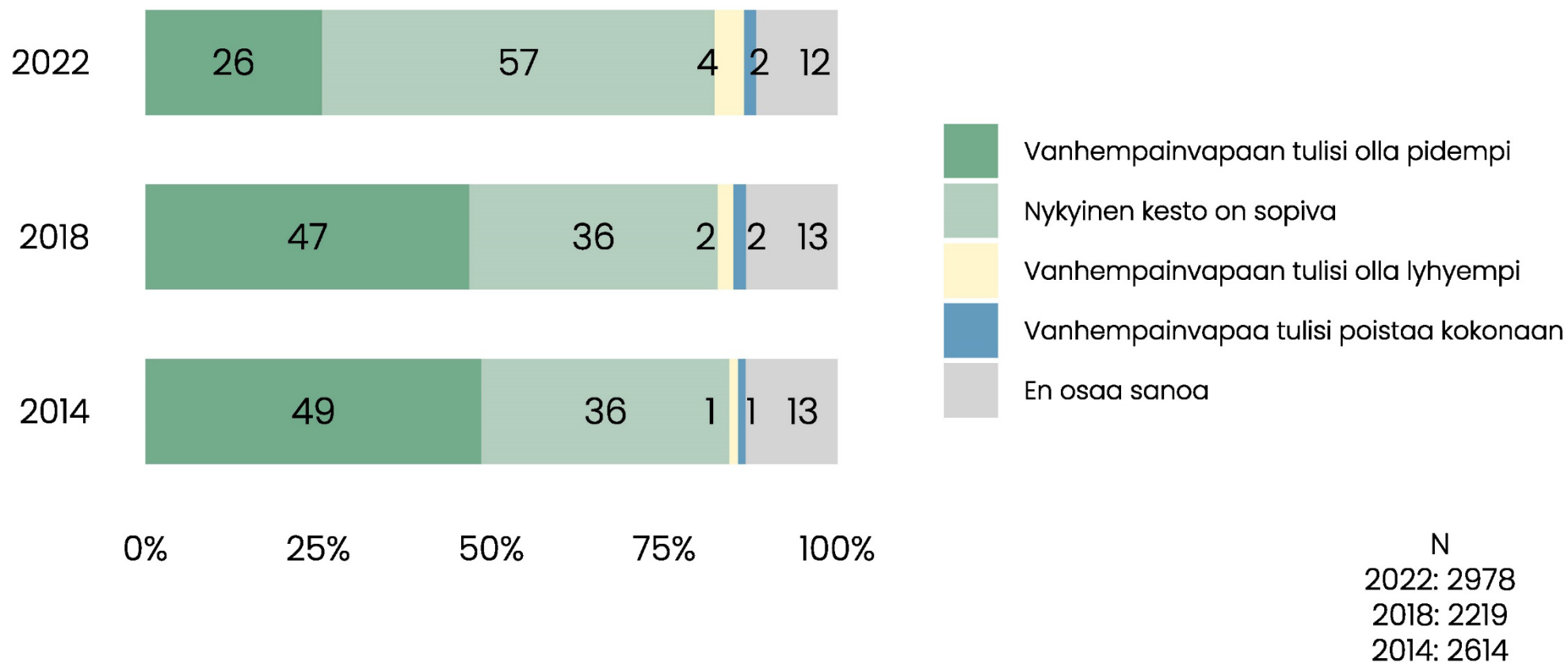
Perhevapaauudistus yksinkertaisimmillaan

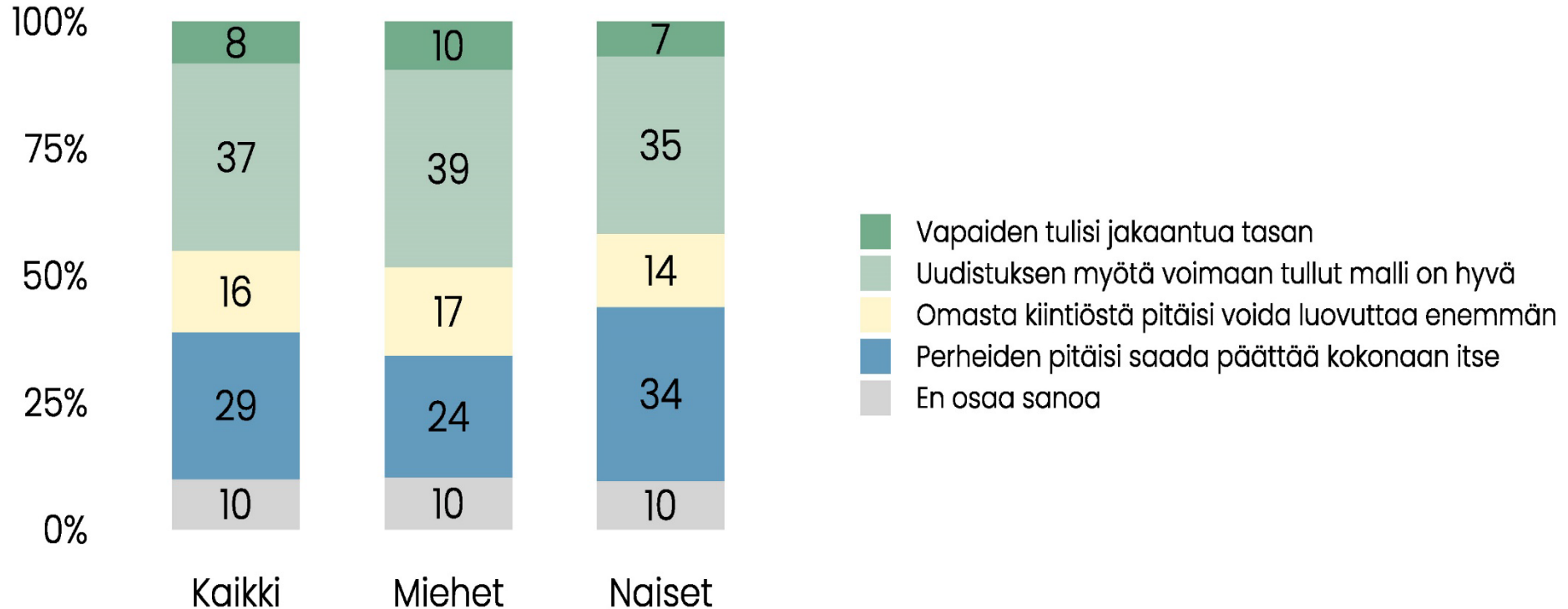
Miten perhevapaaudistus otetaan vastaan?

- Ollaanko keston tyytyväisiä?
- Vapaiden jakaminen vanhempien kesken?
- Tuliko joustoja nyt riittävästi, vai vieläkö pitäisi olla lisää?

Uudistunutta kestoa pidetään sopivana, mutta voisi olla pidempikin

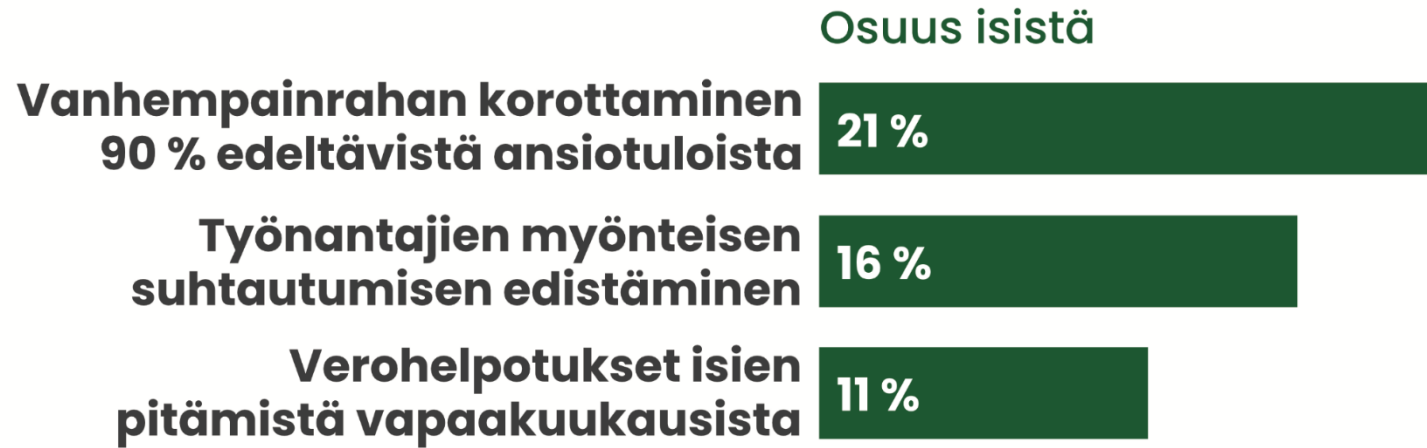
Vanhempien kiintiöt jakavat mielipiteitä

N = 3398
n=1568 (miehet)
n=1820 (naiset)

"Nyt meillä
molemmilla on
mahdollisuus viettää
tasaisemmin aikaa
tulevan lapsemme
kanssa." (Mies, 29-v)

"Isä ei voi imettää
eikä äiti olla tissit
täynnä
töissä." (Mies, 35-v)

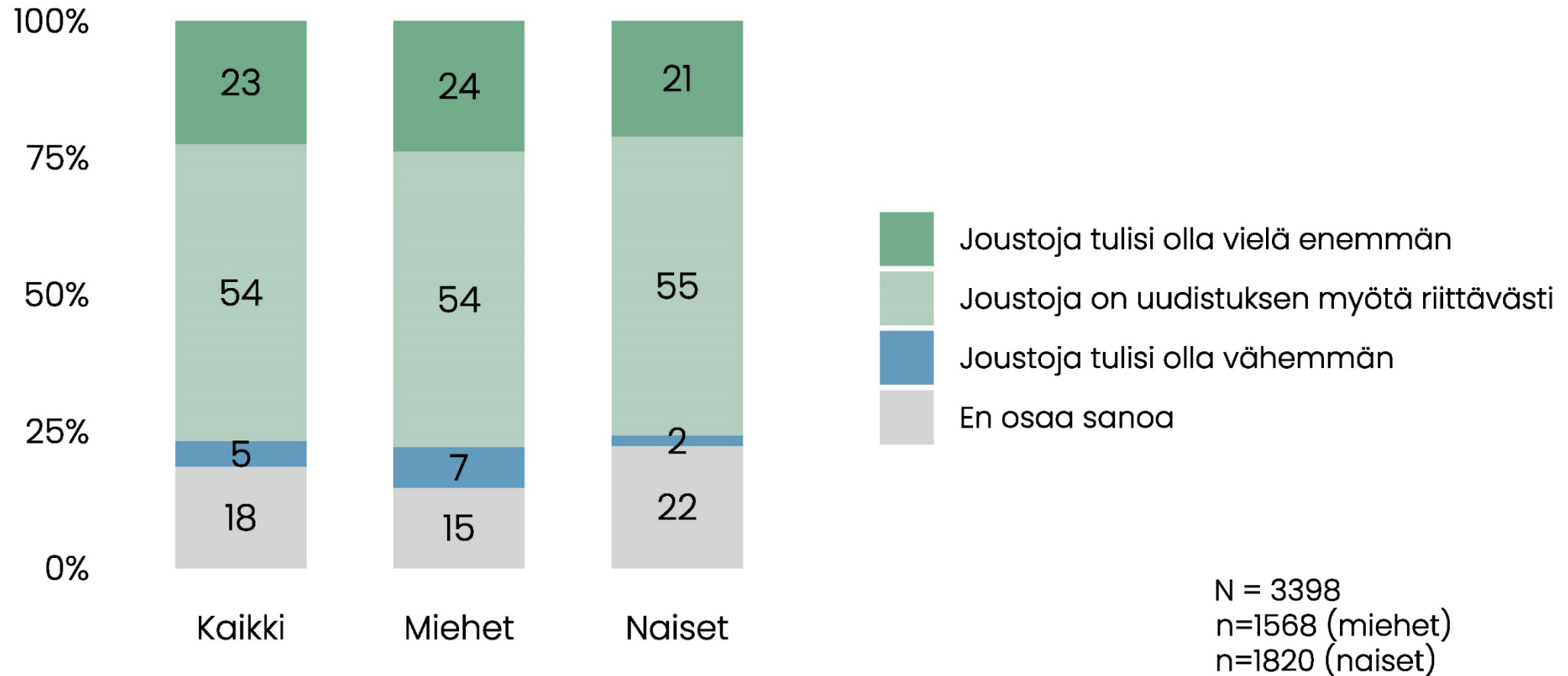
"Valitse mielestäsi paras keino kannustaa isiä pitämään enemmän perhevapaita."

**Isiä voisi kannustaa pidemmille
perhevapaille parhaiten korottamalla
vanhempainrahan 90 prosenttiin
ansiotuloista.**

Näin ajattelivat erityisesti isät itse.

" Yleistä ilmapiiriä isien
perhevapaiden käyttöä
kohtaan tulisi parantaa.
Mutta toisaalta perheillä
itselläänkin on suuri vaikutus
asiaan. Tuntuu, että monella
perheellä on vain **liian**
suuret menot, jotta olisi
"varaa"
parempipalkkaisten isien
jääda kotiin. Surullista."
(Nainen, 40-v)

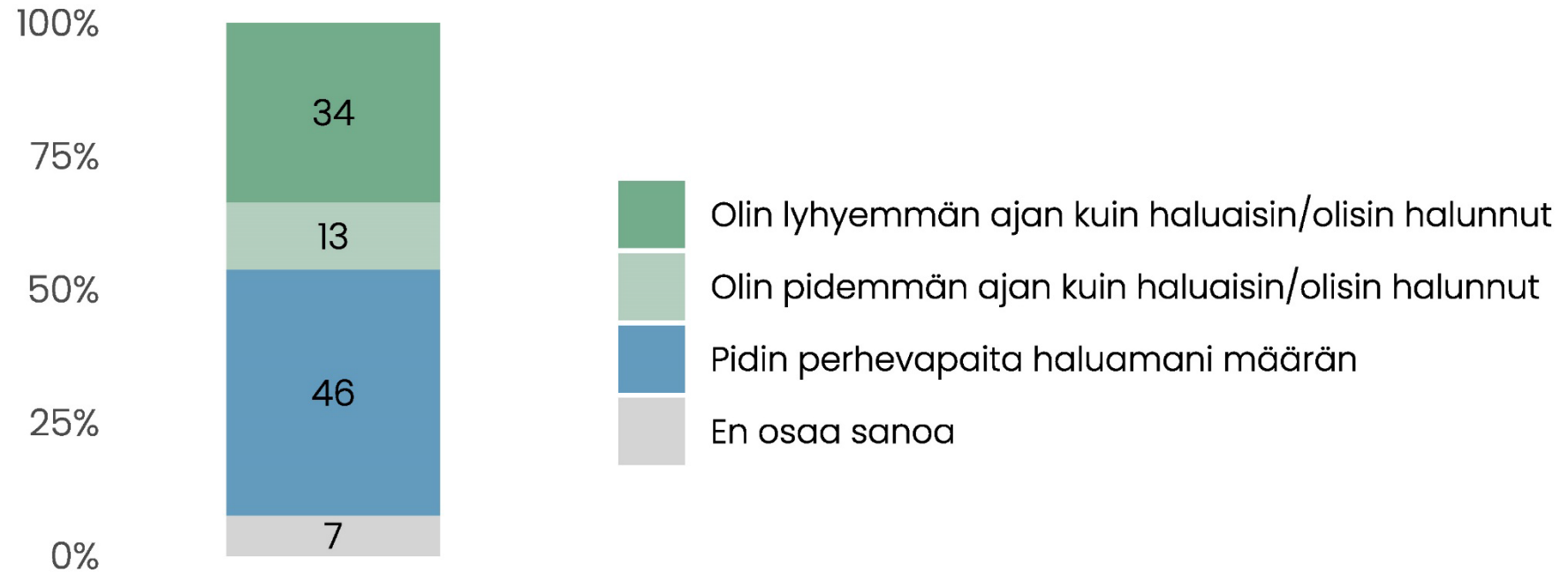
Uuden mallin tuomiin mahdollisuuksiin yhdistää vapaita ja työntekoa ollaan tyytyväisiä

"Isyysvapaapäivät tulee ainakin vanhassa mallissa käyttää ennen kuin lapsi täyttää 2 v. Jos perheeseen syntyy toinen lapsi pienehköllä ikäerolla (alle 2v), olisi mukavaa, jos ensimmäisen lapsen isyysvapaiden "parasta ennen" -päivä siirtyisi nuoremman lapsen 2-v syntymäpäiväksi, jolloin isä voisi olla yhdellä kertaa pidemmän pätjän molempien lasten kanssa."
(Nainen, 35-v)

Puolet on perhevapaila haluamansa ajan, moni kuitenkin lyhempään

0–3 vuotiaiden lasten vanhemmat

n=414

"Pienet tulot ja tuen
puute arjessa.
Tylsistyminen ja
yksinäisyys"
(Nainen, 42-v.)

**Mikä on tärkein syy sille, että olit
kotona perhevapailta lyhyemmän
ajan kun olisit halunnut?**

"Yrittäjän heikot
mahdollisuudet
olla pois" (Mies,
37-v.)

Mikä on tärkein syy sille, että olit kotona perhevapaillla pidemmän ajan kun olisit halunnut?

"Ei ole työpaikkaa,
johon palata."
(Nainen, 39-v.)

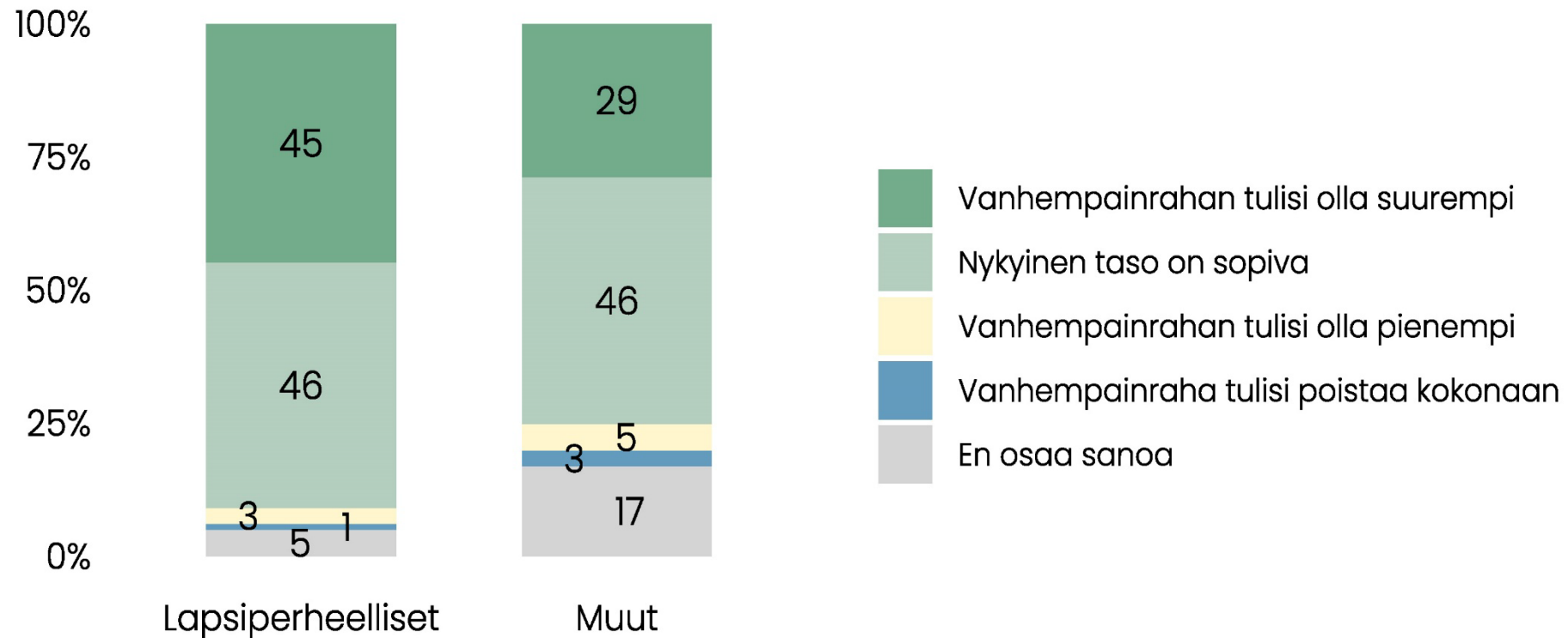
"Lapsi ei ollut
valmis vielä
päivähoitoon."
(Mies, 43-v.)

Mikä ei muuttunut: vanhempainpäiväraha, hoitovapaa, kotihoidon tuki

- **Mitä mieltä ollaan ansiosidonnaisten vanhempainvapaiden ajalta maksettavan vanhempainpäivärahan suuruudesta (60–80% edeltävistä ansiotuloista)?**
- **Mitä mieltä ollaan hoitovapaan kestosta? Entä sen ajalta maksettavasta kotihoidon tuesta?**

Vanhempainrahan tasoa ei uudistettu.

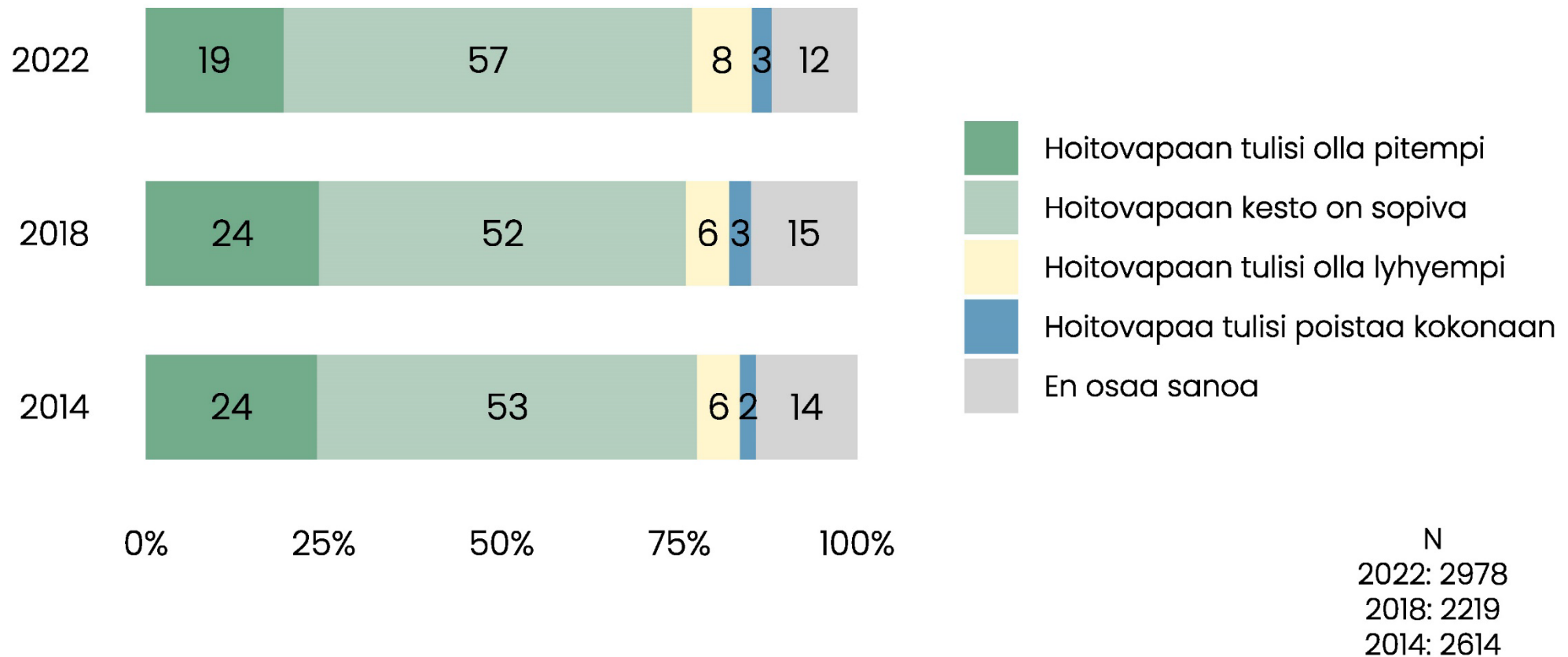
Lapsiperheellisistä puolet pitää tasoa sopivana, puolet toivoisi enemmän rahaa.

n=1637 (lapsip.)
n=1718 (muut)

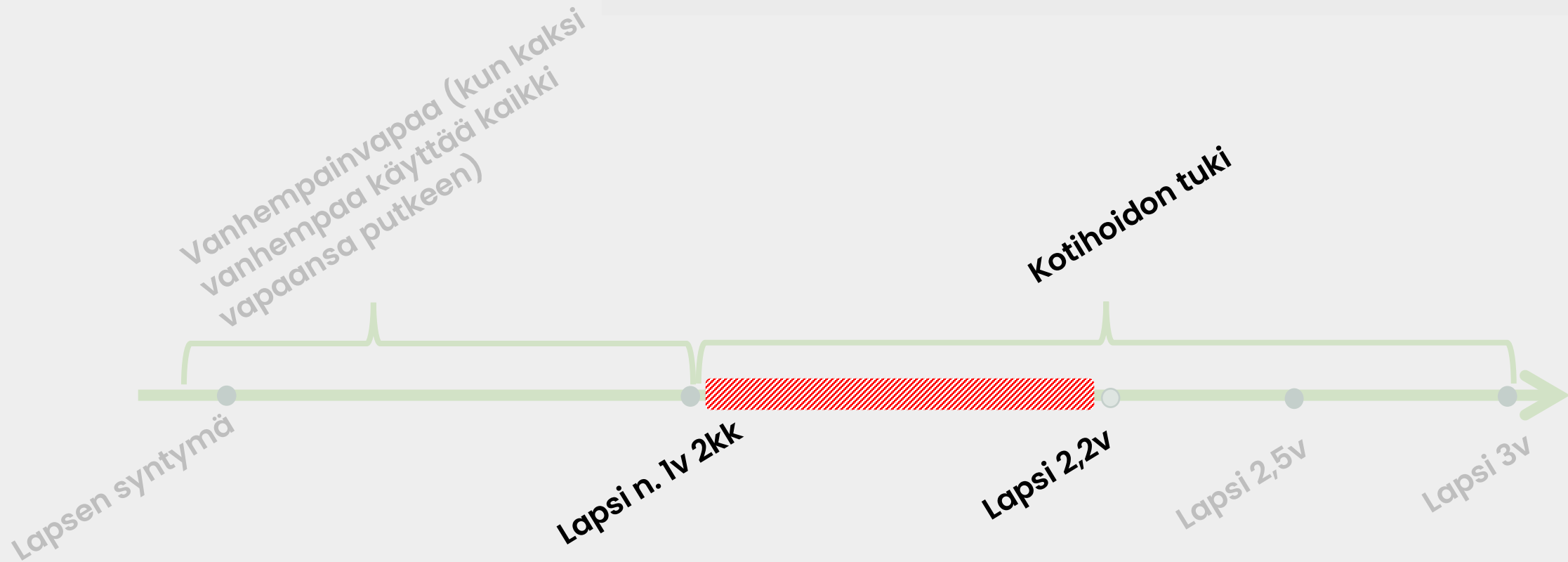
"Vanhempainrahan
ja lapsilisän määrä
tulisi sitoa siihen
miten paljon kulut
kasvavat." (Mies, 29-
v)

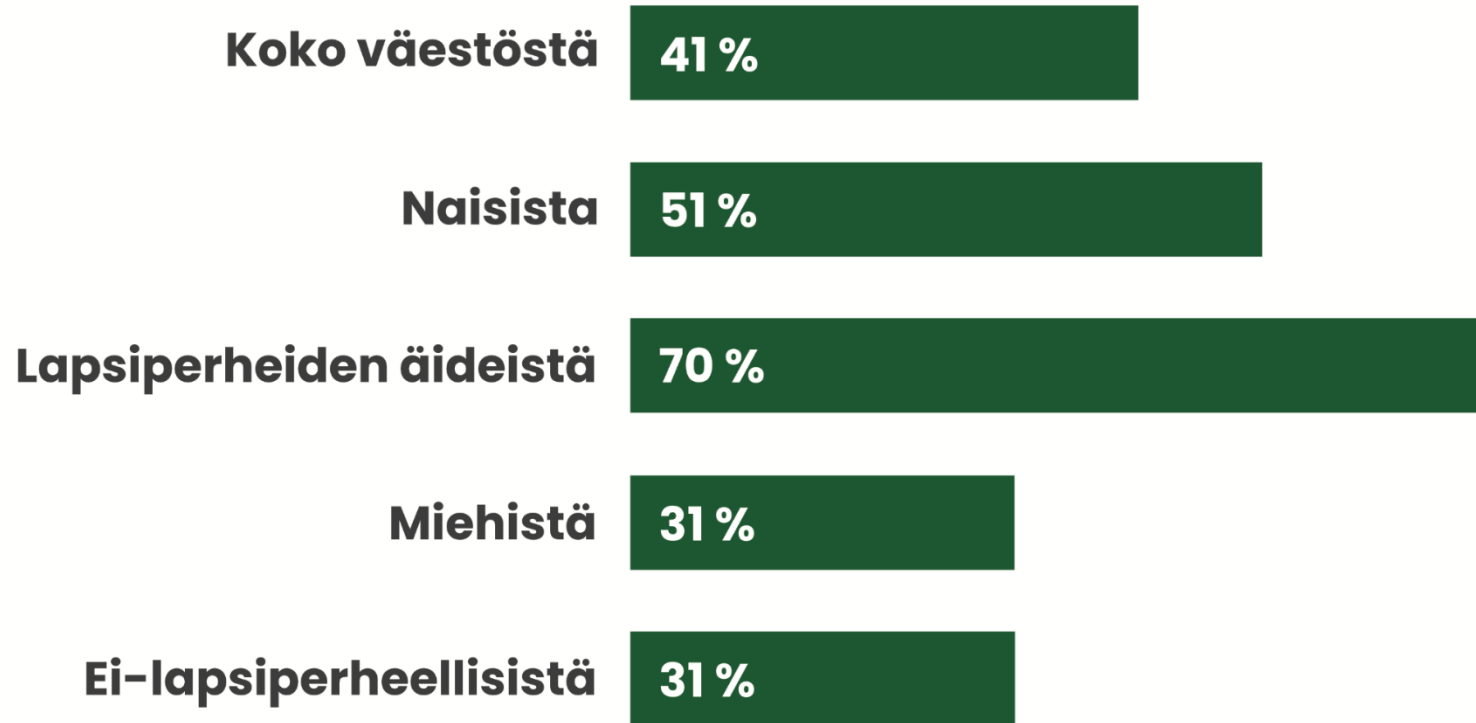
Hoitovapaita ei uudistettu. Aiempaa harvempi toivoo pidempiä hoitovapaita.

”Pitäisi olla mahdollisuus
jousta tilanteen mukaan.
Jos pitää tärkeänä hoitaa
lasta vaikka kouluikään
saakka, pitäisi sen olla
mahdollista. Se on aivan
yhtä tärkeää ja
merkityksellistä työtä.”
(Nainen, 51-v)

Hoitovapaa ja kotihoidon tuki: paikkaavat ansiosidonnaisten vanhempainvapaiden ja sopivan päivähoiton aloitusiän välistä eroa

"Hoitorahan tulisi olla suurempi."

Naisista enemmistö ja lapsiperheiden äideistä jopa 70 % toivoi hoitorahan korotusta.

” Kotihoidon tuki
on aivan
naurettava,
verojen jälkeen
käteen jää alle
300€ kuussa”
(Mies, 35-v)

Hoitovapaiden laajentamista kannatetaan

Hoitovapaat myös omien ikääntyneiden
vanhempien hoivaan

Hoitovapaat lapsen hoivaan
myös muille lähisukulaisille
(esim. työssäkäyvät isovanhemmat)

0% 25% 50% 75% 100%

Kannattaa Ei kannata Ei osaa sanoa

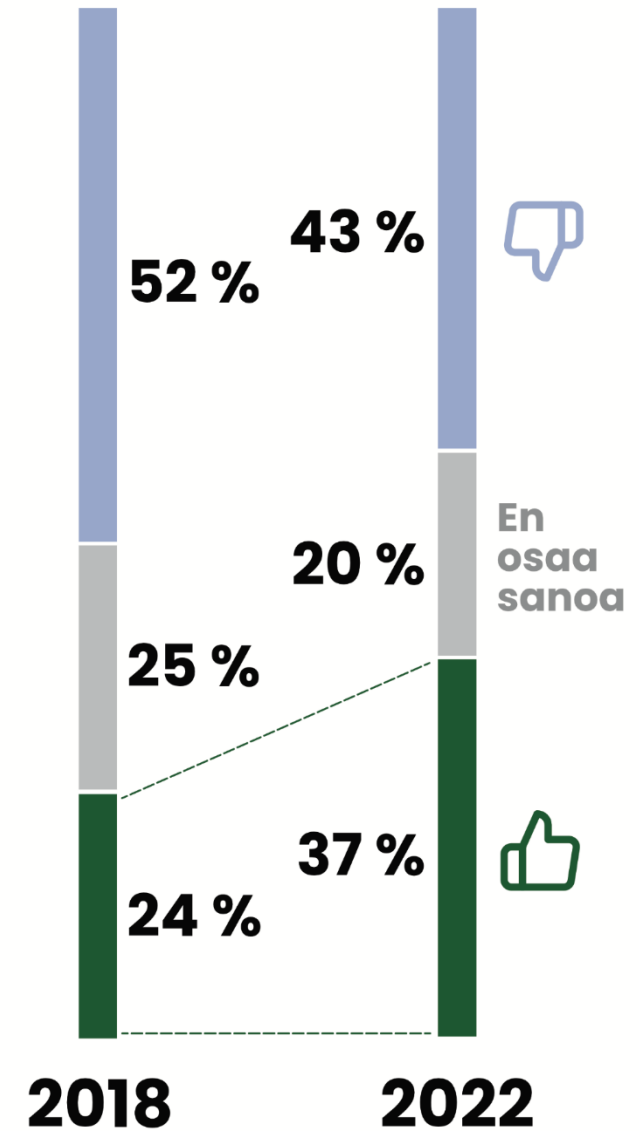
N = 3398

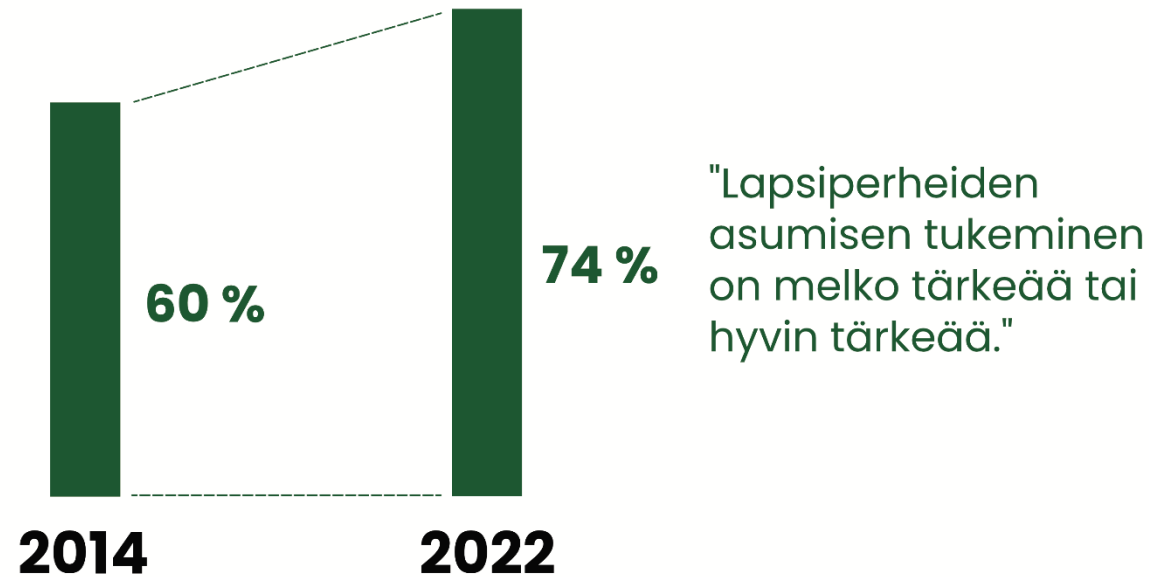

**MILLAISTA PERHEPOLITIIKKA OLISI, JOS
PERHEBAROMETRIN VASTAAJAT SAISIVAT
SANELLA?**

Lapsiperheiden tukemiselle on vahva mandaatti, vaikka tukeen oltiin syksyllä -22 aiempaa tyytyväisempiä

Näin ajattelevat sekä lapsiperhearkea elävät että kaikki muut.

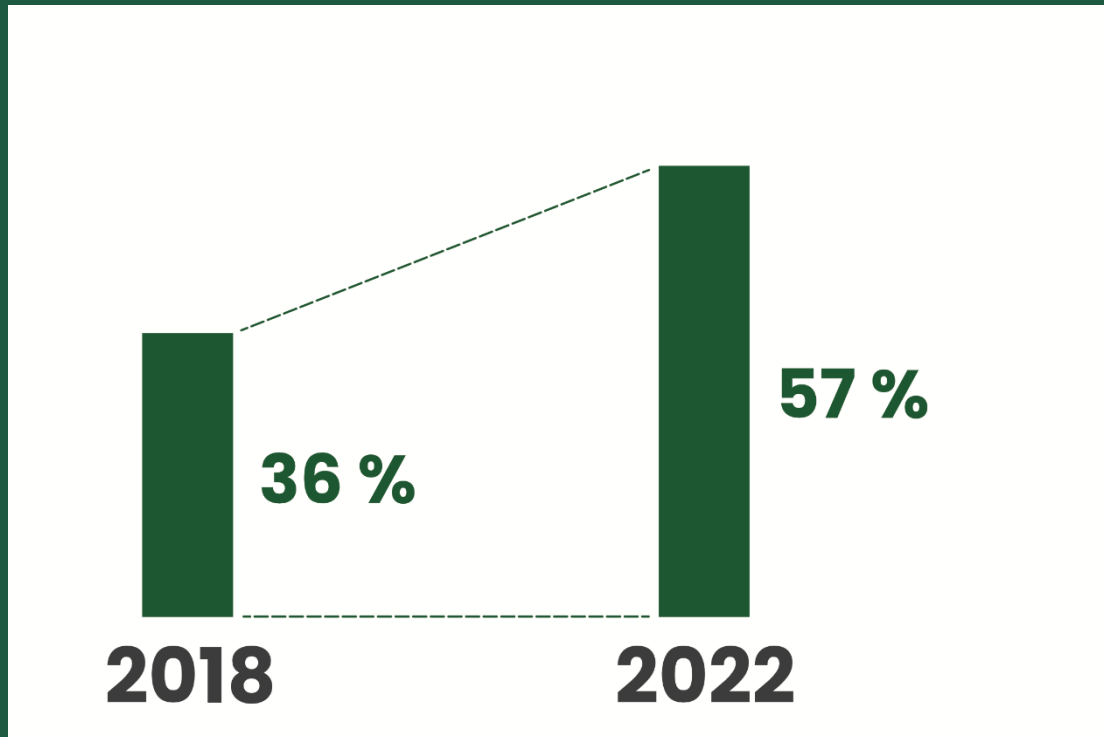

**Perhepoliittiset toimet ja uudistukset
– etenkin asumisen tukeminen –
koetaan aiempaa tärkeämmiksi.**

” Kaikista heikko-
osaisimmista
parempi huoli.
Vahva fokus ja tuki
heille.” (Mies, 33-
v)

Perhevapaauudistuksen myötä vapaisiin ollaan aiempaa tyytyväisempiä

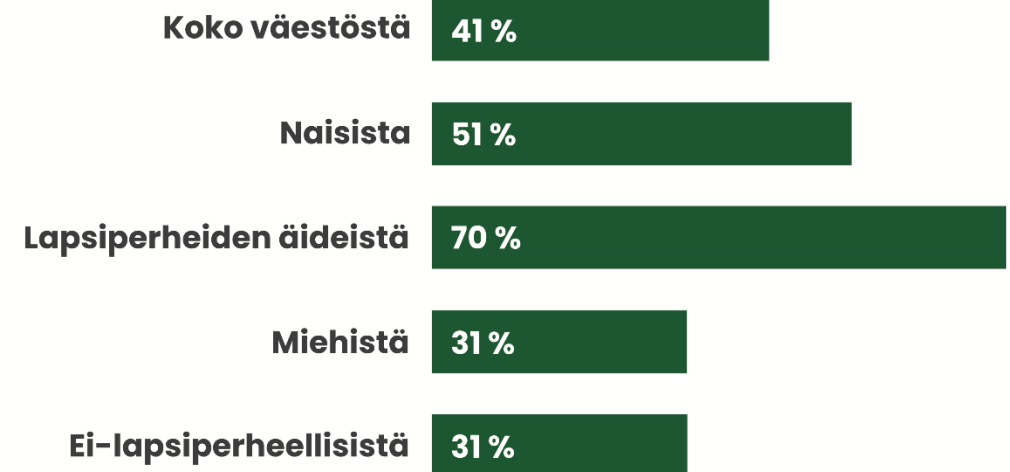
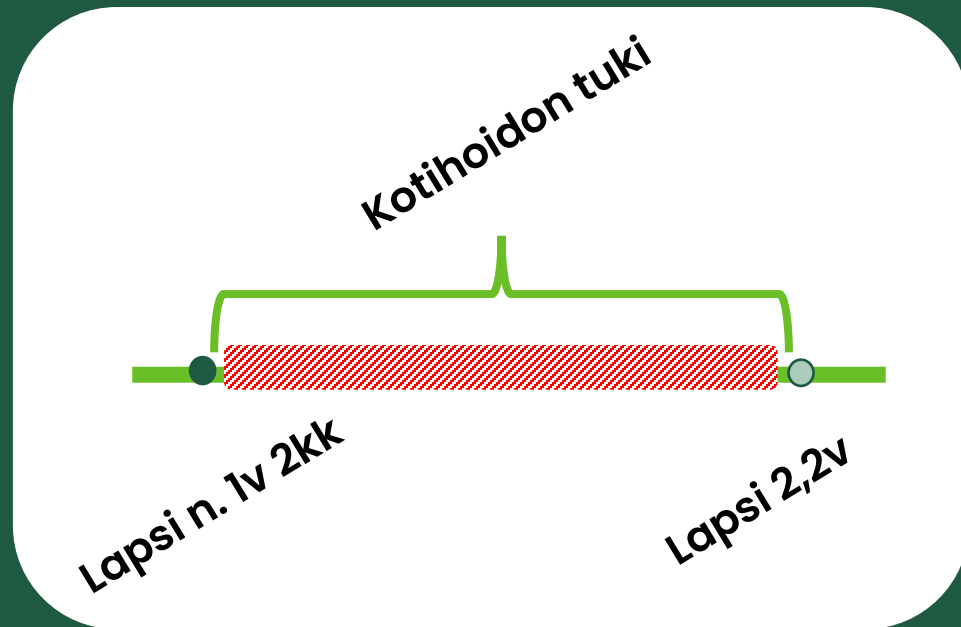

+ Kesto (kuvassa)
+ Joustot

+/- Kiintiöt
+/- Korvaustaso

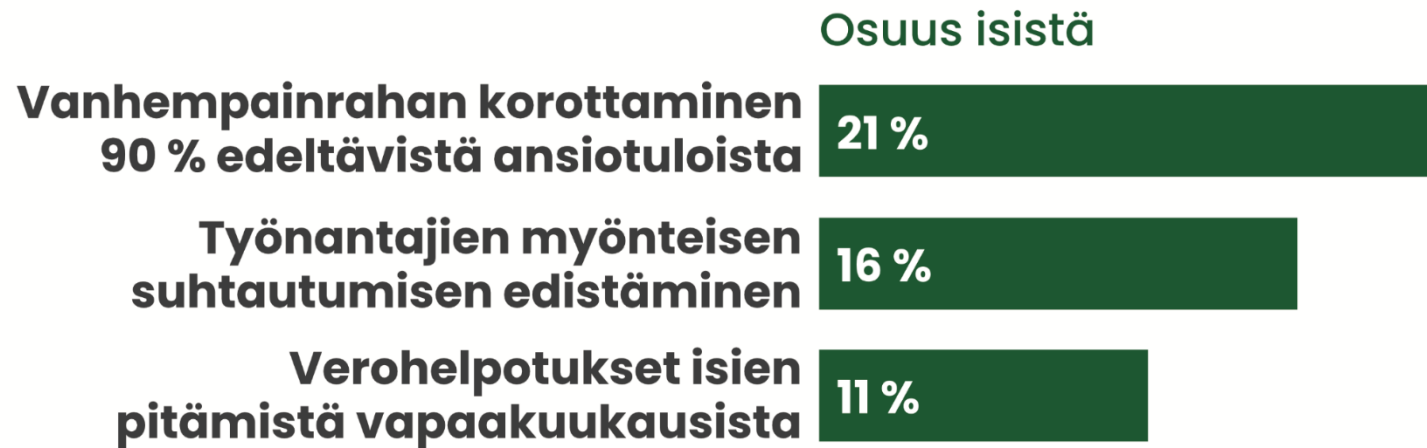
Vanhempainvapaiden tulisi olla vieläkin pidempiä, jotta toivottuun varhaiskasvatukseen aloitusikäen päästäisiin.

Kotihoidon tuki paikkaa kuilua, mutta korvaustaso on etenkin sen käyttäjien mielestä matala.

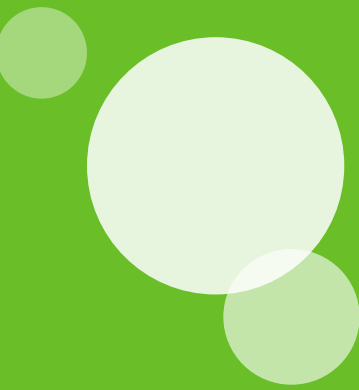

"Hoitorahan tulisi olla suurempi."

Isät saisi pidemmille vapaille, jos vanhempainrahaa korotettaisiin

"Valitse mielestäsi paras keino kannustaa isiä pitämään enemmän perhevapaita."

Kiitos!

Kysymyksiä?

Tiia Sorsa, tiia.sorsa@vaestoliitto.fi

Anna Rotkirch, anna.rotkirch@vaestoliitto.fi

(poissa) Noora Lehtonen, noora.lehtonen@vaestoliitto.fi

